

török sereg élére és erősködött, hogy az elnyomott magyarság szabadítójaként fogja köszönteni a szultánt. Mátyás király halála után megint hazakerült. Harminchat esztendővel a király halála után teljesült Tar Simon óhajta: a török bejött az országba. Tar Simon akkor még életben volt, a magyar seregben harcolt és el is esett . . .

— Mohácsnál? — kérdezte Tibor, aki ragyogó szemmel hallgatta Hajtót.

— Magyar történelemből egyes! — szólta Hajtó, miközben megsímogatta a fiú fejét.

— Mért érdeklí annyira az a vén zsebrák? — kérdezte Irén.

— Azért, mert Tar Simon, ha lehámozok róla bizonyos középkori nyerségeket, mint a magyar úr örök típusa áll előttem. Teli volt tehetséggel és erővel. Jó ember is volt és az országban akkor alig volt földesúr, aki a jobbhágyaival emberségesebben bánt volna, mint ő. A királytól azért fordult el, mivel Mátyás megtagadott tőle egy főispánságot. Biztos vagyok benne, hogy nem a sértett hiúsága, hanem Mátyás háládatlanságának gondolata keserítette. Ma azt mondanók róla, hogy szubjektív természet volt és ebből a szempontból jóhiszeműnek is nevezhetjük. Ő mindvégig meg volt róla győződve, hogy nagy szolgálatot tenne a hazájának, ha megszabadítaná Mátyás királytól. Ebben a meggyőződésében megerősítette őt az a tapasztalása, hogy a király gyakran túltette magát az alkotmányon és az erőszaktól sem riadt vissza, ha ellenszegülésre talált. Rögeszméjévé lett, hogy meg kell buktatnia a zsarnokot és ennek a rögeszméjének kész volt fölállodozni mindenét, első sorban életét. Meg vagyok róla győződve, hogy Tar Simon a halála pillanatáig is erősen hitte, hogy, — mint ma mondanók, — hazafias munkában fáradozott, midőn az országba akarta hozni a törököt. Hogy a török nem akkor és nem úgy jött, amikor és ahogyan ő akarta, arról ő nem tehetett. Mert az olyan ember, aki mindent el tud magával hitetni, nem juthat abba a helyzetbe, hogy megbánjon valamit.

— Megírták már Tar Simon életrajzát? — kérdezte Irén, akit érdekelní kezdett a tárgy.

— Ha Isten éltet, én fogom megírni. De az több lesz egy lázadó oligarcha történeténél. Könyvemben meg fogom konstruálni annak a magyar úrnak alakját, aki a törvényre és saját önzetlenségének tudatára támaszkodva kiszolgáltatja az országot az ellenségnek.

Hajtó még sokat tudott volna erről mondani, de nem mondott, hanem csak titokzatosan mosolygott, a mosolya pedig azt jelentette: csak tessék megvárni a könyvemet!

Azután megmutatta nekik „a várat“. Keskeny, mély árkok fenekén összefaragott nagy kövek szürkéltek. Hajtó úgy beszélt, mintha éppen maga előtt látná az egész nagy épülettömeget.

— Itt van a kapu. Ez a külső udvar. Arra húzódik a körfal. Ez a főtorony. Ez pedig a nagyterem.

Lehet, hogy igaza volt. Lehet, hogy nem,

— Köszönöm, várnagy uram a szíves kalauzolóást, mi most már hazamegyünk, — mondta végül Irén.

A kisleány kezet csókolt neki.

— Tibor, — szólta Lugosyné, — hát te nem is köszönsz a kis barátúdnak?

A fiú mereven bókölt, Annuska pedig egy centiméternyire meghajtotta a szeplős kis orra hegyét. Közben egyikük az eget, a másik pedig a gyöpöt nézte.

Folytatjuk

Évszámolvasó

Ezernyolcszáznyolcvankettőben születtem én és azóta egyre, egyre az életem várom én.

Harminc éve, júniusban, Drávaparton, Domborun, hol a kompnak láncá csördül, hol a legszebb lomb borul.

Ezernyolcszáznyolcvankettő: első évem be fakó!

Kis fűrészgár rossz zúgában voltam vaksi kis lakó! Jegenyefák árnyékában hulltak első könnyeim, horvát földnek magyar néptől boronált göröngyeim.

Ezernyolcszáznyolcvankettő: pólyám olcsó gyolcs vala: Részeg hőben altatott el horvát dajkám korcs dala. Anyám selyemturnúrbe járt s ternóselyemruhába; liljom volt az udvarunkon és a ház kapujába.

Ezernyolcszáznyolcvannyolcban koporsóbul nézett rám szegény ternóselyemruhás liljomos édesanyám.

Azt mondták, hogy alszik, alszik és én néztem resz-
[ketőn,
hogy egy sötét maeska mászkál szembe fönn a ház-
[tetőn.

Zimankóval terhes telek jöttek és szaladt a szán.

Majd meg nyári hőben napfény villant a dolgos kaszán. Mákvirágok érésében jaj, de mennyit jártam én! S életemre, mely oly bús lett, jaj, de mennyit vártam én.

Mire vártam? Nőre tán? Vagy csókra csupán . . . Nem
[tudom.

Másik évben újra halál: meghalt egyik kis hugom. Azt se tudom, mi bántotta, azt se tudom, mije fájt; szakasztott, mint édesanyja, meghalt egyszer éjfélajt.

. . . Szörnyü, szörnyü év: ma lettem éppen harminc
[éves én.

Most letészem fáradt tollam, tovább nem írom mesém. Mi vár még rám, ne firtassák ihlett szemü váteszek. — Kétezerszázttizen . . . huszon . . . anyám sírján gyep
[leszek.

Somlyó Zoltán.